

K PŘÍPRAVĚ DŮSTOJNÍKŮ OPERAČNÍHO SMĚRU

Z jednání celoarmádního stranického aktivu k rozpracování a realizaci závěrů XVII. sjezdu KSČ a na základě rozkazu ministra národní obrany ČSSR pro výcvikový rok 1986—1987 vyplývá řada kvalitativně nových úkolů. Za prvořadý je pokládán nekompromisní zápas za další zvýšení kázně a zkvalitnění řídicí i organizátorské práce. Od cílevědomého plnění tohoto úkolu se předpokládá zvýšení organizovanosti v práci, s důrazem na rovnoměrnější plnění plánů bojové a politické přípravy.

Jde především o prosazení vyšší důslednosti v práci, protože současná složitost problémů řešených štáby i veliteli vynucuje zvýšení její systematickosti a konkrétní účinnosti.

Ministr národní obrany ČSSR na celoarmádním shromáždění dne 28. srpna 1985 zdůraznil, že: „Úroveň řídicí a organizátorské práce je z velké části podmíněna promyšleným a reálným plánováním. To vyžaduje přistupovat na všech stupních velení ke zpracovávání plánů s vysokou politickou, odbornou a osobní odpovědností, na základě znalosti konkrétní situace v podřízených štábech a vojscích.“ Z toho důvodu již na vojenských vysokých školách je nutné vytvářet základní velitelské a metodické návyky u posluchačů, abychom předcházeli v praxi vojsk pouhému „přenášení“ úkolů na podřízené bez výraznějšího tvůrčího aktivního osobního podílu velitelů i příslušníků štábů v procesu velení (řízení), bez jeho diferencovaného ovlivňování nebo konkrétního upřesňování.

Myslím, že při posuzování účinnosti řídicí a organizační práce velitelů i štábů by mělo jít převážně o hlubší zkoumání úrovně plnění funkčních povinností a o vymezení osobní odpovědnosti za stav u podřízených vojsk nebo štábů. Pro kvalitní plnění funkčních povinností nestačí kladný přístup k úkolům, snaha a aktivita. Tyto povinnosti navíc vyžadují cítěvdomý výběr příslušníků jednotlivých orgánů velení do funkcí, jejich kvalifikační systematickou přípravu a výchovu.

Na základě rozkazu MNO č. 015 ze dne 18. 7. 1986 byla přijata řada opatření ke zvýšení úrovně přípravy důstojníků ČSLA pro výkon funkcí vševojskového operačního směru a zkvalitnění kádrové práce s nimi. V souvislosti s tím bude již ve 3. a 4. ročníku Vysoké vojenské školy pozemního vojska [tj. v roce 1987 až 1988] výuka zaměřena mimo jiné na štábní práci. **Počínaje školním rokem 1987—1988 je plánováno zahájit výuku ve „dvoměsíčním kursu pro důstojníky operačního směru stupňů divize a pluku“ na Vojenské akademii Antonína Zápotockého (VA AZ) v Brně. V tomto kursu budou školeni důstojníci, předurčení pro funkce v operačních skupinách divizí a ve štábech pluků, kteří z různých příčin neabsolvovali postgraduální studium.** Dále do zahájení uvedeného školního roku dochází k úpravě učebních programů tříletého postgraduálního studia velitelско-štábního směru na VA AZ tak, aby mohl být v posledním roce studia diferencovaně připravován velitelský a štábní směr. Na studia štábního nebo velitelského směru budou zařazováni ti posluchači, kteří při výkonu funkcí u vojsk i v průběhu studia prokázali předpoklady pro výkon štábních nebo velitelských funkcí.

Za nejaktuálnější lze pokládat připravovaný **dvoměsíční kurs pro důstojníky operačního směru stupňů divize a pluku**, který má být zahájen v září roku 1987. V kursu budou připravováni tříděně uvědoměli, politicky, morálně a odborně vyspělí důstojníci, absolventi Vysoké vojenské školy pozemního vojska, kteří budou zastávat nebo již vykonávají velitelské a štábní funkce u motostřeleckých (tankových) divizí (pluků).

Učební programy stanovují, že absolvent kursu musí dokázat prakticky uplatňovat vojenskou politiku KSČ v ČSLA, znát a umět pracovat v procesech přípravy boje. Rozsah metodických a štábních návyků absolventů — viz **tabulku 1**.

Na výuce se budou podílet především společenskovědní a operačně taktické katedry VA AZ. Předpokládaná skladba, rozsah předmětů a rozpočet hodin — viz **tabulku 2**.

K získání praktických metodických návyků ve štábní práci předpokládáme organizovat devět dvouhodinových štábních nácviků a nácviků ve velení. Jejich zaměření bude spočívat v :

- zpracovávání bojových dokumentů pomocí formalizované bojové dokumentace,
- přípravě propočtů kvantitativního a kvalitativního poměru sil i hustot pomocí harmonogramů tabulek a výpočetní techniky POTAS (počítač taktického stupně, který využívá operačně taktické úlohy DIVKOT),
- přípravě propočtů vyvedení, pochodu a zasazení pluku i divize s použitím pravítka pochodu nebo mikropočítače POTAS,
- zpracování plánové tabulky součinnosti,

Tabulka 1

Uplatňovat	
v práci štábního pracovníka požadavky politické linie KSČ, rozpracované celoarmádním stranickým aktivem na podmínky ČSLA	
Znát	Umět
Základy vědecké organizace řídicí práce a dokázat je aplikovat v procesech přípravy vojsk.	Pracovat ve funkci důstojníka operačního směru v procesech přípravy boje.
Zásady metodiky bojové přípravy a umět je prakticky využívat v práci štábu.	Osobně zabezpečovat úkoly v průběhu boje při velení vojskům.
Taktiku pluku a divize k řešení úkolů v oblasti velení vojskům pro organizaci boje.	Správně se orientovat v práci štábu a naplňovat metodiku práce (po stránce funkčních povinností) v reálném čase.
Principy mobilizační přípravy pro praktickou práci štábu pluku a divize i zásady uvádění vojsk do bojové pohotovosti.	Prakticky aplikovat a realizovat metody velení vojskům.
Pracovní postupy při zpracování bojových dokumentů a plnění obsahu metodiky práce velitele i štábu pluku a divize v boji.	Samostatně na základě pokynů velitele (NŠ, NOSK) zpracovávat bojové dokumenty pluku a divize.
	Zpracovávat dokumentaci k provádění štábních nácviků, nácviků ve velení, velitelsko-štábních cvičení a cvičení s vojsky.

- upřesňování metodiky práce velitele a štábu v poli na základě časového rozpočtu,
- kreslení informací o bojové situaci na mapu apod.

V celém objemu kursu jsou převážně zastoupena praktická zaměstnání. Z 240 hodin připadá na teorii 72 a na praktická zaměstnání 156 hodin. Nejdůležitějším opatřením bude samostatná příprava. V průběhu kursu posluchači zpracují a na jeho závěr obhájí kontrolní práce (jako součást zkoušky), které mohou řešit ve vazbě na potřeby vlastního útvaru nebo svazku.

Přístup k přípravě kursu již nyní vytváří příznivé podmínky k dosažení požadované samostatnosti a tvořivosti posluchačů. Pozitivně působí proti šablonovitosti, jednostrannosti a průměrnosti. Může napomoci rychlému zvládnutí vědeckotechnických poznatků ve vojenskopraktické činnosti, vytváření podmínek pro zkvalitňování pracovních postupů při realizaci obsahu jednotlivých úkolů metodiky práce velitele a štábu pluku nebo divize v poli. Tím účinněji působit i na praktické dovedné uplatňování metod velení příslušníky štábů v procesech organizace boje, které vyžadují samostatnost a tvořivost ve všech štábních pracích.

Tabulka 2

Název předmětu	Katedra (pracoviště)	Počet hodin		
			teorie	praktické zam.
Marxisticko-leninská příprava – část 1 (marxismus-leninismus) – část 2 (SPP, vojenská psychologie)	Katedra M-L Katedra SPP, voj. ped. a psychologie	12	18	6
		12		
Organizace mírové služby – část 1 (ochrana utajovaných skutečností) – část 2 (mobilizační příprava)	8. oddělení Katedra velení vojskům	2	8	4
		10		
Metodika bojové přípravy	Katedra všeobecné taktiky, Katedra týlu	36	8	34
		6		
Všeobecná taktika a cizí armády (NSR, USA)	Katedra všeobecné taktiky, Katedra vojenského zpravodajství	36	18	22
		4		
Velení vojskům a štábní služba	Katedra velení vojskům	110	20	90
Zkouška	Katedra velení vojskům	6	–	–
Záloha	Katedra velení vojskům	6	–	–

Stanoveným cílům pro přípravu důstojníků operačního směru odpovídá i nově vybudovaná, soudobá učebně výcviková základna, která umožňuje ve speciálních učebnách, cvičném velitelském stanovišti a učebně velení intenzivně připravovat posluchače pro praxi u vojsk. **Proto i účastníci dvouměsíčního zdokonalovacího kursu budou moci již v průběhu studia:**

- konfrontovat získávanou teorii s praxí,
- posoudit a zhodnotit své schopnosti, získané poznatky i vědomosti, zda jsou postačující pro realizaci v praxi vojsk,
- prohlubovat a získávat metodické i štábní návyky, které jsou vyvrcholem teorie, mění ji ve zručnost, účelné pracovní postupy při plnění funkčních povinností apod.

Tradiční přednášky, cvičení a semináře bude nutné z hlediska rozkazu ministra národní obrany na výcvikový rok zakončit štábními nácviky nebo nácviky ve velení. Ve všech formách přípravy posluchačů – operátorů prohlubo-

vat problémové dialogové vyučování. Předpoklady jsou ve velkém množství učebnic, skript, pomůcek, diafonových pásem, odborných publikací, mikrofiší, vzorů, pomůcek pro zadní projekci a televizních záznamů.

Jsmo toho názoru, že realizace rozkazu ministra národní obrany č. 015 ze dne 18. 7. 1986 v podmínkách VA AZ postupně probíhá. **Zaměřili jsme se na možnou diferenciaci posluchačů z hlediska jejich dalšího uplatnění ve velitelských nebo štábních funkcích operačních směrů.** Prohlubuje a zkvalitňuje se metoda problémového dialogového vyučování. Podstatou tohoto způsobu vyučování je zaměření procesu přípravy posluchačů na řešení rozhodujících problémů teorie i praxe ve velení vojskům, v jejich orientaci na samostatnou tvůrčí práci se studijní literaturou, s výpočetní technikou přímo na konkrétním pracovišti, v zařazené funkci, které odpovídají jasně definované funkční povinnosti velitele, náčelníka štábu, zástupců velitele, náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk i služeb a především příslušníkům vševojskového štábu.

Vytyčené úkoly budou od příslušníků vědeckopedagogického sboru VA AZ v přípravě posluchačů postgraduálního studia a dvouměsíčních kursů důstojníků operačního směru stupně pluku a divize **vyžadovat:**

- výrazné uplatňování jednotného a družného úsilí náčelníků kateder a ZO KSČ,
- zvýšení účinného vlivu na upevňování cílevědomosti posluchačů, abychom vymýtili stav, při kterém přijímaná opatření v praxi vojsk končí zpracováním plánů, jež obsahují řadu formálních, neadresných, nekonkrétních, časově nevymezených, nekontrolovatelných akcí,
- vedení posluchačů k důslednému bezpodmínečnému plnění povinností v zařazených funkcích z hlediska zpracováváných metodik práce,
- dosažení komplexnosti v práci náčelníků kursu, aby organizační opatření dokázali účelně spojit s provozem a ošetřováním techniky,
- organizování všestranného zabezpečení v dialektické jednotě všech jeho částí: bojového, speciálně technického a týlového zabezpečení,
- zdokonalení přípravy posluchačů z hlediska formulace pokynů a časových rozpočtů, které se mohou pozitivně odrazit v celkovém režimu útvaru, skupiny, svazku,
- cílevědomou podporu racionalizace práce, optimalizace pracovních postupů, formalizace a typizace metodických přístupů ve štábních činnostech apod. ve styku s posluchači.

Nedostatečná připravenost důstojníků operačního směru, především vševojskových specializací, vyžaduje mimořádné úkoly na jejich přípravu ve vojenských vysokých školách. **Rozvoj tvořivého myšlení těchto důstojníků, rozšíření jejich metodických a štábních návyků k řešení problematiky velení vojskům má trvalý charakter. Rozhodujícím požadavkem proto zůstává jejich všestranná bezprostřední připravenost na výkon funkcí ve štábech.** „Za rozhodující však považujeme,“ uvedl náčelník hlavní politické správy ČSLA na celoarmádním stranickém aktivu, „utváření vysoké osobní odpovědnosti za obranu socialistické vlasti a socialismu, pevného a trvale pozitivního vztahu k vojenské

službě, jako životnímu povolání s odhodláním sloužit v těch místech a na funkcích, kde to nejvíc vyžadují zájmy vlasti.“ (Příloha Obrany lidu ze dne 29. 5. 1986.)

Předložený návrh programu je zapotřebí posuzovat jako předběžný (zkušební) a po získání zkušeností a vyhodnocení poznatků bude dále zdokonalován. Autoři žádají čtenáře, aby připomínkami a požadavky obohatili připravovaný první běh tohoto kursu.